

біомасу ресуспендували у фосфатно-сольовому буфері наступного складу та отримували суспензію бактерій, яка містила 1.0×10^9 клітин/мл. Зразок букального епітелію переносили в буфер, епітеліоцити центрифугували при 6000 об/хв., супернатант видаляли, а одержаний осад знову ресуспендували у буфері та центрифугували у такому ж режимі. Кількість клітин підраховували у камері Горяєва. Готували суспензію епітеліальних клітин у концентрації 1.0×10^8 клітин/мл. Одержані суспензії бактеріальних та епітеліальних клітин змішували у рівних об'ємах в мікропробірці та інкубували при температурі 37°C протягом 30 хвилин. Після закінчення експозиції клітини двічі промивали фосфатно-сольовим буфером протягом 5 хвилин при 6000 об/хв, щоб звільнити епітеліоцити від неприкріплених бактеріальних клітин. З осаду клітин готували мазки, фарбували за Грамом і підраховували кількість бактерій, які знаходилися на поверхні епітеліоцитів. Визначали середній показник адгезії, а саме – середню кількість бактерій, що прикріпилась до однієї епітеліальної клітини (СПА). Також враховували коефіцієнт участі епітеліальних клітин в адгезивному процесі (К) – процент клітин, які мають на своїй поверхні адгезовані мікроорганізми. Індекс адгезивності мікроорганізмів (ІАМ) – середню кількість бактерій на одній епітеліальній клітині, що бере участь у процесі адгезії, – визначали за формулою: $\text{ІАМ} = (\text{СПА} \times 100) / \text{К}$. Адгезивність вважалася нульовою при $\text{СПА} = 0-1.0$; низькою при $\text{СПА} = 1.01-2.0$; середньою – при $2.01-4.0$ та високою – вище 4.0 . Мікроорганізми вважалися неадгезивними при $\text{ІАМ} \leq 1.75$; низькоадгезивними – при показниках $1.76-2.50$; середньоадгезивними – від 2.51 до 4.0 та високоадгезивними при $\text{ІАМ} \geq 4.00$.

Результати дослідження. У ході проведених експериментальних досліджень було встановлено, що всі 6 штамів р. *Lactobacillus*, що були виділені з різних джерел, здатні до адгезії на букальному епітелії та є високоадгезивними. З'ясовано, що середній показник адгезії для лактобацил складав 3.49; процент клітин, які мали на своїй поверхні адгезовані мікроорганізми становив 79.72 %, а індекс адгезивності дорівнював 4.51.

Висновки. Таким чином можна сказати, що досліджені нами штами р. *Lactobacillus* є перспективними для їх подальшого використання у якості пробіотиків. Так як, застосування пробіотичних препаратів у лікуванні захворювань ротової порожнини і з метою відновлення та підтримання стану нормальної мікрофлори є актуальним, ефективним та сучасним напрямком.

ДО ПРОБЛЕМИ АНТИБІОТИКОРЕЗИСТЕНТНОСТІ СТАФІЛОКОКІВ

Бабич Д. О.

Науковий керівник: Шаповалова О. В.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

darinababich@ukr.net

Вступ. На сьогоднішній день проблема антибіотикорезистентності є актуальною в усьому світі, що і спонукало вчених вивчити альтернативи ефективних методів лікування. Оскільки антимікробна стійкість є складним явищем, рішення цієї проблеми включає в себе різноманітні методики, спрямовані на зниження факторів, що сприяють виникненню резистентності і поширенню.

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) оголосила стійкість до антибіотиків однією з головних загроз, з якими стикається людство. Причиною зростання антибіотикорезистентності бактерій експерти називають безконтрольне застосування пацієнтами антибіотиків без призначення лікаря (самодіагностика та самолікування).

Мета дослідження. Ознайомитись з проблемою антибіотикорезистентності мікроорганізмів та шляхів її подолання.

Матеріали та методи. Проводили інформаційний пошук наукової літератури щодо механізмів розвитку резистентності стафілококів до антибактеріальних препаратів.

Результати дослідження. Механізм резистентності грампозитивних бактерій, таких як *S. aureus* може відбуватися за допомогою двох основних стратегій: ферментативної деградації антибіотика шляхом виробництва β -лактамаз, або зменшення спорідненості та сприйнятливості їх цільової ділянки, пеніцилін-зв'язуючого білка (РВР), шляхом або придбання екзогенної ДНК, або шляхом зміни нативних генів.

Staphylococcus – рід грампозитивних коків родини стафілококових (*Staphylococcaceae*). *S. aureus* є основним патогеном людини, пов'язаним з високими показниками інфікування та смертності, і є однією з провідних причин небезпечних для життя захворювань, таких як інфекції дихальних шляхів, шкіри та м'яких тканин, плевро-легеневі, апаратні інфекції та інфекційний ендокардит.

Виявлення чутливості *S. aureus* привело до відкриття О.Флемінгом пеніциліну. Резистентність до пеніциліну була виявлена всього через кілька років після його впровадження в клінічну практику, і вже через десятиліття вона стала величезною проблемою в суспільстві. *S. aureus* володіє надзвичайною здатністю набувати стійкості до будь-якого антибіотика.

На сьогоднішній день відомі антибіотики, до яких існує найвища резистентність стафілококів: метицилін, ванкоміцин, фторхінолони.

У 1959 році був розроблений напівсинтетичний антибіотик з групи пеніцилінів – метицилін, задля протидії механізму бактеріальної стійкості. Але вже в 1961 році у Великобританії був ідентифікований перший штам метицилін-резистентного *S. aureus*, який був визнаний стійким до всіх β -лактамних антибіотиків, включаючи цефалоспоринони і карбапенеми.

Спалахи інфекцій, які викликаються метицилін-резистентним золотистим стафілококом (MRSA), призвели до класифікації збудника на два типи:

1. MRSA (HA-MRSA), що інфікує пацієнтів під час госпіталізації, хірургічних втручань, гемодіалізу тощо, і, як правило, стійкий до кліндаміцину;
2. MRSA (CA-MRSA), штами якого можуть інфікувати здорових людей, які не мають контактів із закладами охорони здоров'я, і вони сприйнятливі до кліндаміцину і β -лактамних антибіотиків.

Тягар інфекцій MRSA призвів до інтенсивного використання антибіотика ванкоміцину, який є глікопептидним антибіотиком. Це призвело до появи штамів *S. aureus* ванкоміцин-проміжного рівня, які не інгібуються *in vitro* при концентрації ванкоміцину нижче 4-8 мкг/мл. Ванкоміцин-резистентний *S. aureus* інгібуються тільки при концентраціях 16 мкг/мл і більше.

У 1990-х роках, після введення в лікування стафілококових інфекцій ципрофлоксацину, у *S. aureus* швидко з'явилася стійкість до фторхінолонів, особливо в MRSA. Резистентність розвинулася внаслідок мутації в генах, що кодують цільові ферменти, які мають важливе значення для реплікації ДНК.

Лінезолід і даптоміцин були введені як нові антистафілококові антибіотики, ліцензовані для лікування MRSA-інфекцій.

Аміноглікозиди використовуються для лікування стафілококових інфекцій, таких як ендокардит, в поєднанні з антистафілококовим пеніциліном або ванкомицином.

Грампозитивні бактерії, резистентні до препаратів β-лактамів, аміноглікозидів, лінезолідів та ліпопептидів, зробили лікування пацієнтів дуже складною місією. Незважаючи на цей факт, більшість подібних препаратів в даний час використовуються для лікування інфекцій, викликаними резистентними грампозитивними бактеріями.

Як альтернатива, була запропонована антитоксинна терапія, яка спрямована на захворювання, які є найбільш небезпечними для пацієнтів, такі як госпітальна бактеріальна пневмонія, остеомієліт, сепсис та ендокардит, і здатні підвищити шанси на одужання. Однією з переваг цих антитоксинних методів лікування є їх використання спільно з антибіотиками, щоб допомогти боротися з найнебезпечнішими інфекціями. Більше того, антитоксинні методи лікування не чинять вибіркового тиску на ріст бактерій, оскільки вони нейтралізують патоген, а не вбивають його, що може забезпечити довгострокове вирішення проблеми резистентності. Однак потенціал антитоксинних методів лікування для протидії резистентності до лікарських засобів потребує додаткового дослідження.

Висновки. Отже, на сучасному етапі розвитку медицини антибактеріальні препарати займають провідне місце в процесі лікування інфекційних хвороб. У зв'язку з можливим виникненням антибіотикорезистентності, відкриття та розробка нових антибіотиків, які мають нові механізми дії, має вирішальне значення, але оскільки цей процес сповнений викликів і майже впевненості у виникненні резистентності до цих нових антибіотиків, дослідження додаткових підходів є вкрай необхідним.

МОЖЛИВОСТІ АВТОМАТИЗОВАНОЇ СЕГМЕНТАЦІЇ КЛІТИННИХ ЕЛЕМЕНТІВ У РИНОЦИТОГРАФІЇ

Босчко-Немовча А. О.

Науковий керівник: Аврунін О. Г.

Харківський національний університет радіоелектроніки, Харків, Україна

anastasiia.boiechko-nemovcha@nure.ua

Вступ. Риноцитографія – це дослідження мазка з порожнини носа на клітинний склад, яке проводиться для уточнення етіології запальних захворювань носа (ринітів). Аналіз риноцитограми може використовуватись як простий у застосуванні метод для диференціації фенотипів риніту з фізіопатогенної та діагностичної точки зору. Це дозволяє виявити та кількісно визначити популяцію клітин у слизовій оболонці носа в певний час. Запальні клітинні – інфільтрати еозинофілів і базофільних метакроматичних клітин є ознакою atopічної назальної реакції при алергічному риніті. Назальне цитологічне дослідження цих клітин не тільки встановлює діагноз алергічного риніту, але також є корисним для спостереження за пацієнтами з цим захворюванням. Кількість еозинофілів у секреті порожнини носа збільшується під час алергійних процесів у слизовій оболонці верхніх дихальних шляхів, але кількість їхня різна залежно від виду алергену, типу алергійної реакції, загострення або ремісії